

Forskning for bedre kommunale helse- og omsorgstjenester

Trondheim 21.10.2014

Høgskolen i Telemark

Kathrine Cappelen 2014

Senter for
omsorgsforskning

Behovet for forskning i de kommunale helse-omsorgstjenestene

- Den nasjonale forsknings- og innovasjonsstrategien
HelseOmsorg 21 – Et kunnskapssystem for bedre folkehelse
 - Kommunesektoren og behovet for å løfte frem forskning i kommunehelsetjenesten
- «Retter opp forskningspolitisk apartheid» (Jørund Straand i Dagens Medisin)
- Forskjeller i forskningsfinansiering mellom spesialisthelsetjenesten og primærhelsetjenesten
- Viktig å stimulere til forskning av høy kvalitet (nettverk, samarbeid og rekruttering)
- Kommunenes egen forskningskompetanse
- Behov for ulik tilnærming i spesialisthelsetjenesten og primærhelsetjenesten ?

Kommunenes ansvar for psykisk helsearbeid

§ 3-1. Kommunens overordnede ansvar for helse- og omsorgstjenester

- Kommunen skal sørge for at personer som oppholder seg i kommunen, tilbys nødvendige helse- og omsorgstjenester.
- Kommunens ansvar omfatter alle pasient- og brukergrupper, herunder personer med somatisk eller psykisk sykdom, skade eller lidelse, rusmiddelproblem, sosiale problemer eller nedsatt funksjonsevne

Oppdraget

- Senter for omsorgsforskning Sør og Vest har på oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet utarbeidet håndboken *Forskning for bedre kommunale helse- og omsorgstjenester*
- **Lag en håndbok som kan være nyttig for kommunene ...**

Hvorfor en slik håndbok?

- Kommunene har fått ansvar for å «medvirke til og tilrettelegge for forskning» (Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester, § 8-3)
- For å vise **hvordan** man kan fylle innhold i denne forpliktelsen
- For å inspirere og motivere kommuner til å medvirke til forskning på ulike måter

Hvorfor en slik håndbok?

- Fordi mer forskningsbasert kunnskap trengs inn i en stadig mer kompleks kommunal helse- og omsorgssektor – nye og yngre brukergrupper «i vekst»
- Forskning bidrar til å øke kvaliteten på tjenestene
- Forskning bidrar til å øke feltets status - rekruttering

Målet med håndboken – kort oppsummert

- Målet med håndboken er å komme med råd til kommuner som er i gang, som planlegger eller som ønsker å komme i gang med forskningsaktiviteter og tilrettelegging for forskning
- Håndboken skal stimulere til praksisnær forskning, dvs. studier som gjennomføres nær «hverdagen» og i den konteksten der kunnskapen skal anvendes
- Bidra til at tjenestene sprer og tar i bruk ny kunnskap

Målgruppen

- Ledere
- Fagansvarlige
- Forskningsinteressert personell i den kommunale helse- og omsorgssektoren

Prosesen

Vi hentet innspill fra:

- Omsorgsforskningsskommunene
- Utviklingssentrene for sykehjem og hjemmetjenester
- Kommunenes Sentralforbund, Amtsrådsforeningen, Kommuneforbundet
- Kompetanse og forskningssentra:
 - Nasjonalt kompetansesenter for aldring og helse
 - Nasjonalt kompetansesenter for legevaktmedisin
 - Nasjonalt senter for distriktsmedisin
 - Regionalt kompetansesenter for eldremedisin og samhandling
 - Allmennmedisinske forskningsenheter
 - Sentrene for omsorgsforskning
- Litteratur

INNHold

- 1 Innledning 9
- 2 Hvorfor forskning i den kommunale helse- og omsorgssektoren? 11
- 3 Strategier 15
- 4 Relevante datakilder 19
- 5 Tilrettelegging og medvirkning til forskning 21
- 6 Kommunens egen forskningskompetanse 29
- 7 Hvem kan vi samarbeide med? 31
- 8 Kunnskapskilder 35
- 9 Hva er forskning? 37
- 10 Forskningsprosessens ulike trinn 39
- 11 Hva bør en forskningsprotokoll inneholde? 49

- 12 Forskningsetikk 53
- 13 Finansiering 57
- 14 Implementering og anvending av forskning i 63

Håndboken — tematikk (fargekoder)

- Kap.2 og 3 beskriver mål for helse- og omsorgspolitiske utfordringer og forskning som strategi
- Kap.4 til og med 7 redegjør for hvordan kommunen kan tilrettelegge og medvirke, og hvem det kan være aktuelt å samarbeide med
- Kap.8 til 13 tar for seg kunnskapskildene, forskningsprosessen, forskningsetikk og hvordan forskning innenfor helse- og omsorg kan finansieres
- Kap.14 avslutter med et kapittel om hvordan kommunene kan implementere og anvende forskning i praksis

Kap. 5: Hvordan tilrettelegge for og medvirke til forskning? Noen veier:

1. Kommunen skaffer seg oversikt over egne forskningsbehov
2. Kommunen tar kontakt med forskere og forskningsinstitusjoner for å legge fram problemstillinger og forskningsbehov
3. Kommunen etablerer faste samarbeidsfora med forskningsinstitusjoner
4. Kommunen stiller data fra tjenestene til rådighet for forskning
5. Kommunen legger til rette for at forskningen kan gjennomføres i egen kommune
6. Kommunen etablerer samarbeid med andre kommuner med hensyn på forskning
7. Kommunen deltar i forskningsinstitusjoners referansegruppe

«Å forske med eller forske på?»

- Tjenestemottakere/ brukere som datakilder og samarbeidspartnere
- «Shared Desicion-Making»*)
«Engaging patients in healthcare» «Trust me I'm a patient»
- Empowerment
- Brukermeforskning – forskere med brukererfaring

*) MAKING SHARED DECISION-MAKING A
REALITY No decision about me, without me
Angela Coulter, Alf Collins

Kap. 7 Hvem kan vi samarbeide med?

Aktuelle forskningssamarbeidspartnere

- høgskole eller universitet
- helseforetak
- forsknings- og kompetansesentre
- utviklingssentrene for sykehjem og hjemmetjenester

(Kap. 13: Finansiering)

Kap.14 Implementering og anvending av forskning i praksis

- Forskning og innovasjon er ikke et mål i seg selv, men et virkemiddel for å skape gode tjenester
- Funn må ofte «oversettes» og tilpasses kontekst
- Det kan være en utfordring å få systemet (kulturen) eller ansatte til å anvende ny kunnskap
- Viktige suksesskriterier

Eksempler og Appendiks

Eksempler, lenker og nettadresser er lagt inn fortløpende i teksten

Hverdagsrehabilitering i Voss kommune

http://www.hib.no/senter/omsorgsforskning/prosjekter/trening_tilrettelegging.asp

Appendiks som omfatter:

- Aktuelle lover, forskrifter og rundskriv
- Sentrale helsepolitiske dokumenter
- Nyttige adresser (Offentlige instanser, Regionale helseforetak, Forskningsfond, Forskningsinstitusjoner, Kompetansemiljøer, UHR sektoren, Interesseorganisasjoner og frivillige organisasjoner, samt et eksempel på en samarbeidsavtale mellom kommune og utdanningsinstitusjon)

Takk for oppmerksomheten!

<http://www.utviklingssenter.no/raad-og-tips.176086.no.html>

